

KÉPES LEVELEZŐLAP

A KÉPES LEVELEZŐLAP-GYŰJTŐK EGYESÜLETÉNEK KIADVÁNYA

2016. III. negyedév

XXIX. évfolyam 3. szám

Az Élet és Tudomány 2016/17. számában megjelent írás

„Isten vélek és vélem is”

A NAGY HÁBORÚ KÉPES LEVELEZŐLAPJAI

Az első világháború centenáriuma érdekében érdemes visszatekinteni a képes levelezőlapra, amely egyrészt a rövid üzenetek továbbításának praktikus formája volt, másrészt képi ábrázolásaival sokszor szavak nélkül is kifejezte feladójának érzéseit, hangulatát és élményeit. Manapság, az sms-ek és az e-mailek világában egyre kevesebben küldenek levelet és képes levelezőlapokat szeretteiknek, ismerőseiknek. Egy évszázaddal ezelőtt viszont „aranykorát” élte az 1870-es években megjelent, és rendkívül népszerűvé vált kommunikációs eszköz. 1905-ben a világ becsült képes levelezőlap termése 2,5 milliárd darab volt, 1899-1919 között pedig kb. 140 milliárd képeslapot gyártottak.

Az első világháború időszaka a magyar képeslap történetének sajátos és fontos korszaka. A képes levelezőlap a fronton harcoló katonák, valamint az otthon maradt szeretteik kapcsolattartásának praktikus formája volt. A néhány szavas üzenet is megnyugtatta az otthoniakat, hogy a férj, testvér és édesapa él, jól van és gondol a szeretteire. A nyílt üzeneteket könnyű volt cenzúrázni, bár a katonák tudták, hogy lényegi információkat nem közölhetnek. A fronton lévők pedig a képeslapok révén értesültek szerelmük, családjuk életéről, eseményeiről, ami erőt adott számukra a megpróbáltatások idején. Ugyanakkor a tömegtájékoztatás és a háborús propaganda is élt a népszerű műfaj lehetőségeivel. A központi és az antant hatalmak a képes levelezőlapok révén is szükségesnek tartották a civilek meggyőzését. A megnövekedett igényre gyorsan reagáltak a képeslapkiadók, és egyrészt nagyobb példányszámban jelentették meg a már korábban is forgalmazott lapokat, másrészt új témaként szerepelt maga a háború. A szerencsi Zempléni Múzeum hatalmas képeslap gyűjteménye kiváló lehetőséget nyújt a műfaj bemutatására.

„Királyért és hazáért”

Háborús helyzetben fontos az állam vezetője személyes ismertségének növelése, aki nehéz döntéseket hoz, képes ilyen körülmények között is irányítani az országot, de vigyáz is a szent cél érdekében harcoló katonáira. Ugyanilyen cél a katonai erő és a hadi erények megjelenítése, amelyek együtt érnek el mozgósító hatást a lakosság legszélesebb rétegeiben. Már 1914 előtt is népszerűek voltak a Ferenc Józsefet a hadgyakorlatokon vagy a családja körében ábrázoló képeslapok. A háború kitörésétől kezdve az uralkodó mindig magyar királyként jelenik meg a nálunk forgalmazott lapokon. Az összekulcsolt kézzel népéért imádkozó Ferenc József felett látható a békeágot hozó angyal, és gyakran közlik az

imádság szövegét is. A rohamozó magyar bakák feje fölé montírozták a király alakját, aki vigyáz a hadseregére. A magyarok által nagyon szeretett Erzsébet királyné – aki már 1898-ban meghalt – fehér ruhás alakja is megjelenik a harcoló katonák fölött, a kép hátoldalán pedig a „Büszke vagyok magyarjaimra” szöveg olvasható. A jó király eszményét terjesztették a nép között azok a képeslapok is, amelyek a sebesülteket meglátogató Ferenc Józsefet, majd IV. Károlyt és feleségét ábrázolták.

A háborús propaganda fontos eleme a szövetségesek bemutatása, a velük való együttműködés, az egység tudatosítása a katonákban és az ország népében. Ezt biztosították a központi hatalmak vezetőinek arcképével kiadott képeslapok. A háború kezdetén II. Vilmos német császárt, Viktor Emánuel olasz királyt és I. Ferenc József magyar királyt ábrázoló képeslapok jelentek meg, köztük olyan is, amely az „Éljen a hármass szövetség” feliratot viselte. Vilmos és Ferenc József arcképe megjelenhetett budapesti városképeken is, amelyek rohamozó magyar bakák és huszárok is láthatók nemzetiszínű zászlóval. A szövetséges hatalmak egységét szimbolizálták a különböző nemzetek zászlós katonáit harc közben együtt bemutató képeslapok.

A háborús propagandát szolgálták a dicső nemzeti hagyományokra utaló nemzetiszínű zászlós lapok a Szózat kezdő soraival vagy a Kossuth nóta aktualizált változatával, Vilmos császár és Ferenc József arcképével. Az 1914-ben készült lapokon egy magyar huszár látható kivont karddal vagy baka puskával, feje fölött a magyar és német zászló, a napból áradó fénysugarak mellett az „Éljen a haza” felirat lelkesít a harcra. A magyar, osztrák és német csapatok, majd az új szövetségesek hősiességét illusztrálták a rajzos, színes lapok rohamozó katonái. A bátor magyar bakával szemben rendszerint az ijedt arcú ellenséget ábrázolták. Jellemzően a győztes csatákról készültek képeslapok, amelyekre a harci jelenet mellett az eseményre utaló tájékoztató szövegek találhatók magyarul és németül. Pl. „Hindenburg tábornok tönkreveti az oroszokat.” Didaktikus az a képeslap, amelyen magyar és német katonák szuronnal döfik át az Oroszországot ábrázoló térképet.

Megjelentek olyan dokumentumszerű képes levelezőlapok is, amelyek eredeti fényképfelvételek alapján ábrázolják a háborús hadszíntereket, és pl. a tüzérség felszerelésével demonstrálják a központi hatalmak erejét: „Nehéz ostromágyú.” A Képes Újság és az Érdekes Újság saját haditudósítóinak a fényképeit adta ki képeslapokon, de pályázatot is kiírtak a legjobb hadifényképek beküldésére. Ezekből tíz füzetben jelentek meg harctéri felvételek, amelyeket képes levelezőlapként is forgalomba hoztak. A lapok a háborús helyszínek széles skáláját mutatják be – „Galíciai fedezék”, „Hajnali toalett a Kárpátokban” (mosakodás jeges vízben), „Huszárok tábori konyhája”, „A montenegrói hegyek között” – érzékeltetve a háború nehézségeit. Már a háború kitörését követően megalakult a Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium

Hadisegélyező Hivatala, amely több száz képeslap sorozatot adott ki az özvegyek és árvák megsegítésére.

„Orosz tangó”

A háborús propaganda fontos eleme az ellenség megnevezése, és az ellenfélről alkotott negatív arculat kialakítása, amely alkalmas a gyűlölet felkeltésére. „A mi ellenségeink” feliratú képeslap az antant hatalmak vezetőinek arcképével jelent meg. A Magyarországon kiadott gúnyrajzok, karikatúrák célpontja a Monarchia fő ellenségének számító Szerbia, Montenegró és Oroszország volt. Az ellenség durva megjelenítése a disznón lovagoló, a fiaival disznót terelő Petár király, amellyel a szerbek disznópásztorkodására utalnak, s ezt még egy felirat is tudatja: „Petár király és fiai újra kezdi őseik foglalkozását.” „A hű szövetségesek” feliratú grafikán Péter szerb király és Nikita montenegrói uralkodó disznón, illetve kecskén lovagolva halad a disznó- és kecskenyájként ábrázolt katonáival. Az orosz cárt sem kímélték a gúnyrajzok. Miklós rogyant lábbal esedezik irgalomért a délceg állású Vilmos és Ferenc József előtt. A győzelmet vetíti előre „Az orosz tangó” szöveggel kiadott grafika, amelyen egy-egy kivont kardot tartó német és magyar katona láncban táncoltatja az Oroszországot megszemélyesítő és „Atyuska”-nak nevezett medvét. A központi hatalmak fölényét és erejét jelzi az a rajz, amelyen a magyar és német katonák az antant országok vezetőit kardlapozzák, köztük Miklós orosz cárt, aki előtt Péter szerb király remeg „Jaj, jaj, most én kerülök sorra” szöveggel. Gyakran a test méretével is szimbolizálják az adott ország nagyságát: ilyen az a kép, amelyen az óriás magyar huszár elől parányi kozák menekül, akit ráadásul a lova is éppen levetni készül. A magyar katona bátorságának és az ellenség gyávaságának tipikus példája a „Magyar baka leadja a névjegyet” szövegű grafika, amelyen a nagyméretű magyar katona lövésére hanyatt-homlok menekül az apró termetű ellenség.

„Drága szülőföldem meglátlak-e újra”

Ezerszámra jelentek meg azok az üdvözlőlapok, ahol a frontra lelkesen induló, a kedvesétől búcsúzó, vagy már a harctéren őrséget álló katonát láthatjuk, aki ott is a családjára, szerelmére, illetve a falujára gondol. A képen természetesen a maga elé képzelte nő arcképe vagy a falurészlet is szerepel. A hatást az ilyen stílusú verssorok is fokozták: „A királyért/ A hazáért!/ És egy kicsit/ Magácskáért.”; „Hű katona, hű szerető/ De nagy boldogság a kettő”; „Drága szülőföldem/ Meglátlak-e újra?/ Viszontlátlak benne:/ A szívem azt sugja.” A „Valahol Oroszországban...” sorozat lapjain a hátszágban kedvesére gondoló nő alakja is megjelenik.

Az otthoniak megnyugtására készültek az olyan romantikus lapok, amelyeken a lövész árokban bográcsban ételt főznek a katonák, hegedű- és harmonikaszó mellett énekelnek, és az otthonról érkezett levelet olvassák. Ugyanezért készült olyan képeslap, amely a fűthető sátrakból álló tábort ábrázolja.

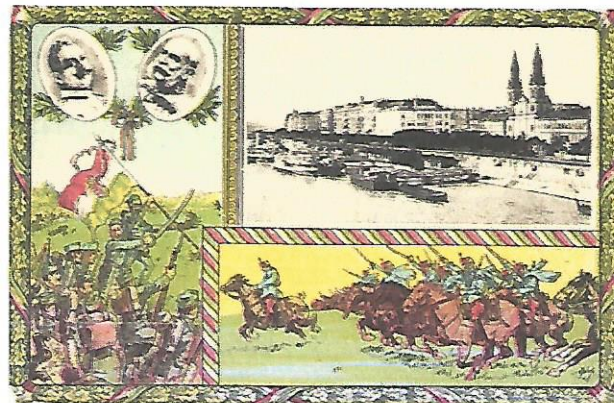
A világháború éveiben az újról üdvözlőlapokon a háborús jelenetek mellett a katonák békevágyát tükröző motívumok is találhatók. Egy 1915-ös újról lapon a havas tájban az 1915-ös évszám van, s ebbe montírozták a német és osztrák uralkodóház tagjainak a fényképét. A német haditechnika fölényét szuggerálták a harcoló katonákba és a hátszág népébe az újról üdvözlőlapként használt háborús kártyák. Pl. az 1915-ben készült képes levelezőlap

egy 42-es ágyút ábrázol két katonával, és ehhez az alábbi szöveget nyomtatták: „Karjainkban erő duzzad/ Szívünkben láng még ég/ Meghozza a 42-es/ Új évre a békét!” Egy 1915-ös újról lapon az angyal két babérkoszorút ad át egy német és egy magyar katonának, akik azt lelkenézve köszönik meg. Az angyal feje fölött a szerencse szimbólumaként lópatkó, dicsfény és az évszám utal az üdvözlőlap aktualitására. Bécsben kiadott sorozat része az 1916-os újról levelezőlap, amelyen rohamozó katonák feje fölött egy kiterjesztett szárnyú angyal látható kezében pálmaággal, mellén „FRIEDE” felirattal, aki egy kislányt vezet, kezében homokórával. A kép tetején 1916-os kép és a „Békét, boldogságot az új évben!” felirat utal arra, hogy háborús újról lapról van szó.

„A magyar katonát Isten anyja védi”

A világháború kitörésekor a harcoló felek gyors sikerben bíztak, és a háborús lelkesedés fenntartásában jó szolgálatot tettek a képes levelezőlapok. Az ország népe azonban hamar megtapasztalta, hogy a háború veszteségekkel jár, halottakról és sebesültekről érkeztek a hírek, és egyértelművé vált, hogy a harcok évekre elhúzódnak. Mind a katonák, mind a civilek körében egyre nagyobb szerepe lett az istenhitnek, az emberek felett álló Teremtőhöz való imádkozásnak. Az extrém helyzetben felerősödött a vallásosság: imáikban a katonák Isten segítségét kérték, hogy életben maradjanak, és a Mindenható hazavezesse őket, de a családtagok is ugyanezért imádkoztak. Természetes, hogy a háború éveiben a vallási témák is hangsúlyozottan szerepeltek a képeslapokon, és ábrázolásaikkal, felirataikkal a túlélés, az életben maradás, hazatérés hitét erősítették. Ilyen jelenetek: a frontra induló vagy ütközet előtt a hazáért és szeretteiért imádkozó katona; a férjért, apáért és fiúért imádkozó családtagok; a csatatéren Jézus Krisztus, Szűz Mária vagy az őrangyal vigyáz a katonára; az elesettek felett imádkozó bajtársak. Mindezek az ábrázolások és szövegek azt a célt szolgálták, hogy a katonák Istenben bízva teljesítsék kötelességüket, harcoljanak hazájukért és a győzelemért.

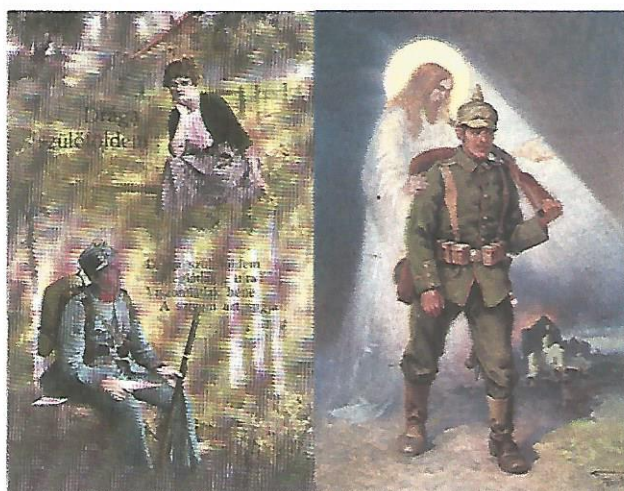
Jelképes és a háborús képeslapok tipikus példája az ellenséget rohamozó katonák színes képe „Von Sieg zu Sieg” felirattal, amelyet Énekes József honvéd küldött Galíciából Sajóvárkonyban élő bátyjának, Énekes Lászlónak 1916. február 25-én. Jellemző a szöveg is, amelyben az otthoniak névszerű üdvözlésén túl a lényeg: „kivanok sok szerencsét jo egészséget ojat mint nékem van...Isten vélek és vélem is.” **PETERCSÁK TIVADAR**



1.) Háborús propaganda budapesti látképpel
Zempléni Múzeum, Szerencs



2.)A szövetségesek megtáncoltatják Oroszországot
Harcra és adományozásra
buzdító képeslap
Zempléni Múzeum, Szerencs



Szerelmi üdvözlőlap

A katonát Jézus Krisztus védelmezi

Képeslapok az iskolában

Egy műszaki profilú szakközépiskolában tanítok angol nyelvet. A tanítást 1997-ben kezdtem, a képeslapok gyűjtését pedig 2003-ban. Sokáig eszembe sem jutott, hogy ezt a hobbimat bevigyem az iskolámba, de 2014-ben megváltozott valami. Egyik kollégám, aki civilben egy honvéd hagyományörző csoport vezetője és militáriagyűjtő, úgy döntött, hogy az I. világháborús anyagából rendez egy kiállítást az iskolában. Ehhez találtak öt zárható üvegvitrint, amelyeket szépen felújítottak, piros filccanyaggal bélelték, és így méltóképpen lehetett kiállítani bennük a gyűjtemény darabjait. Pár hónappal később, 2014 decemberében az iskolai karácsonyi műsor összeállításáról beszélgettünk,

amelyet abban az évben az idegen nyelvi munkaközösség vállalt. E megbeszélés közben támadt az az ötlet, hogy a vitrinekben bemutatnánk egy válogatást a magyar és külföldi karácsonyi képeslapjaimból és üdvözlőlapjaimból. Így is lett, mindenki nagy örömmel fogadta és nézegette a lapokat, melyek négy vitrinben voltak kiállítva az iskola aulájában. Mindegyik vitrin egy-egy ország lapjait mutatta be: modern magyar, angol, amerikai és orosz lapokat. Ezeken több kultúrkör karácsonyi jelképei és üzenetei voltak láthatóak: angyalok, télapók, hóemberek, rénszarvasok hagyományos és vicces formában, csillámpor technikával készült amerikai téli tájképek és az úrkorszak orosz fantáziái.

Mivel a kiállításnak sikere volt és karácsony elmúltával a vitrinek felszabadultak, úgy döntöttem, folytatom a képeslap-kiállításokat és közkinccsé teszem gyűjteményem érdekesebb darabjait. Bár vannak 1945 előtti lapjaim is, én főleg a modern magyar és külföldi lapokat gyűjtöm és ezeket állítottam ki. Egy régi lapnak is megvan a maga varázsa, de egy szép, színes felvétel sokkal mutatósabb és a diákok világához is közelebb áll.

2015 januárja óta a következő témákban készítettem kiállításokat a vitrinekbe:

- Közlekedés (autók, repülők, hajók és vonatok)
- London és Berlin (egy ország-ismereti vetélkedő alkalmából)
- Húsvét
- Éjszakai városképek (a Kandós Est alkalmából)
- Magyar tájak és városok
- Új szerzemények
- A tél varázsa
- Magyar és külföldi filmes képeslapok
- Az olvasás öröme, írók és könyvek képes levelezőlapokon, Shakespeare 400

A témákat egy ünnep, iskolai rendezvény (pl. ország-ismereti vetélkedő, Kandós Est) vagy az én személyes döntésem motiválta. El kell hogy mondjam azt is, hogy az iskola vitrinjei ideális kiállítóhelyet biztosítanak a képeslapok számára, praktikusak, gyorsan és könnyen be lehet rakni a lapokat. Egy vitrinben kb. 25 lap fér el az üveglap alatt. Nem kell semmilyen ragasztó vagy kellék, a lapokat egymás mellé helyezem, öt sorban öt-öt lap ideálisan elfér. Az érdekesebb lapok, témák mellé idézeteket vagy magyarázó szövegeket is szoktam írni. A tél varázsa c. anyag képeslapjaihoz csak olyan versrészleteket tettem, melyek a tél hangulatát tükrözték.

A kiállítások mellett arra is törekszem, hogy a diákjaimat minél jobban bevonjam a képeslapok megtekintésébe. Mivel érdekelnek a látogatók

visszajelzései és szeretem tudni azt, hogy mely lapok a kedvencek, megkértem őket hogy élményeiket, gondolataikat az angol nyelv segítségével fejezzék ki. A következő lehetőséget kínáltam fel nekik: van öt vitrin, mindegyikben kb. 25 lap. Mindegyik vitrinből válasszanak egy lapot, ami a legjobban tetszik nekik, és erről írjanak egy leírást angolul a következő szempontok alapján:

- Mit látnak a képeslapon?
- Mi tetszik nekik / miért tetszik nekik a képeslap?
- Milyen további gondolatok, élmények jutnak eszükbe a képről?

Aki ezt a szorgalmi feladatot egy héten belül elkészítette az jegyet kapott rá. Sokan éltek ezzel a lehetőséggel, mert inspirálta őket a feladat, vagy mert a dolgozatjegyek mellé szerettek volna ily módon is jegyet szerezni. A beadott leírások nekem is nagyon érdekesek voltak. Egyszerre volt ez egy kreatív feladat az idegen nyelvi íráskészség fejlesztésére és visszajelzés nekem arról, hogy milyen témák érdeklik a diákokat, mi tetszik nekik és milyen gondolatokat indít el bennük egy érdekes kép / képeslap látványa.

Összegzés, eredmény:

Az iskolai kiállításokról és a vitrinekben látható lapokról mindig készítettem fényképet, melyeket a Facebookon több csoportban is megosztottam. A fénykép dokumentál, hírét viszi az anyagnak az iskolán kívül is, és kedvet csinál a megtekintéshez. A diákok a szünetekben szívesen nézegették a vitrineket, volt aki a telefonjával fényképezett pár lapot. Minden megtekintésnek örülök, elvégre ma az okostelefonokon való játék és zenehallgatás a diákság egyik kedvenc tevékenysége, a képeslapok pedig egy másfajta kultúrát képviselnek. Aki egy vitrin mind a 25 lapját végignézi egy érdekes tér- és időutazáson vehet részt. 2016 márciusában, túl a tizedik kiállításon, magamnak is feltettem a kérdést, hogy tulajdonképpen miért is csinálom ezt az egészet? Erre a következőket tudom válaszolni: célom ablakot nyitni a világ dolgaira és tágítani a diákok látókörét, színesíteni az iskola hangulatát, beszédtemát adni vagy csak egy kis kultúrát csempészni a diákok életébe. Mindezt olyan képeslapok segítségével, amelyek számomra kedvesek és a bemutatott témák a diákok számára is érdekesek. Ráadásul a képeslapok hatékony tanítási eszközök és motiváló erővel bírnak. Egy érdekes vagy különleges lap beindítja a diákok fantáziáját és könnyebben tudnak írni róluk. Az iskola tanárai is szívesen nézik az aulában látható vitrineket, a következő sorokat egy kolléganő írta nekem egy kiállítás után:

„Részemről nagyon örülök annak, hogy megosztod velünk gyűjteményed darabjait!
Mindig is szívügyem volt az iskolánk, a tanulóink.

Nagyon jó látni, hogy Te is komolyan veszed a hivatásodat, ami nem csak a tanításról, hanem a nevelésről szól. Mert igenis, ezek a képeslapok nevelő célzatúak, visszahozzák a múlt emlékeit, okot szolgáltathatnak arra, hogy beszéljünk mi hogy volt! Nekem nagyon sokat segít pl. a marketing oktatásában, vagy a fejlesztő foglalkozásokon! Ha csak pár tanulóra hat, a gondolkodására, az értékszemléletére és még sorolhatnám, már megérte!!!! Csak annyit tudok írni: **NAGYON KÖSZÖNÖM!**”

A diákokat és is megkérdeztem, hogy mit gondolnak a képeslapokról és a kiállításokról. Az ő véleményüket a következő számban ismertetem.
Horváth Zoltán, Kecskemét



"Posta vizen és levegőben" címmel egy nagyon érdekes kiállítás volt látható a Bélyegmúzeumban május végéig



Horváth Zoltán, Kecskemét

Sárosi István budapesti gyűjtő kiállításai: Csepelen a Királyerdei Művelődési Ház könyvtárában „Afrika” anyaga június végéig volt megtekinthető. Június 1-17 között Székesfehérváron, a Tolnai utcai Könyvtárban az „Óceánia” című összeállítás került bemutatásra.

Berzsényire emlékeztek

Egyházashelye (VI) – A 240 éve született Berzsényi Dánielre emlékeztek szombathelyi születésnapján, Egyházashelyen.

Az ünnepség előtt mindenki megismerhette Steiner Józsefné, aki összegyűjtötte az egyházashelyieknek a teljes gyűjteménye 55 ezer darabot áll, nagy része helytörténeti anyag, de művészeti, tudományos, irodalmi, vallási kapcsolatos lapok is helyet kaptak benne. A gyűjtő az életrajzi kapcsolatokkal kezdte emléket állítani Berzsényi Dánielnek, és neki köszönhetően ismerhet meg több információt szombathelyi az emlékház körzetéről.

– Azok a múzeumok, mint a Vas megyei Emlékház része – ezt emelte ki szombathelyi *Majláts László*, a megyei közigazgatás elnöke, köszöntve a szép szombathelyi megemlékezést. *Zoltán Ádám* polgármester köszönt meg Steiner Józsefnek az emlékház alapítását, a Berzsényi-gyűjteményt.

Az ünnepség a Zerej zenekar és a helyi dalénekes műsora



A Berzsényi születésnapján a közigazgatás elnöke, Majláts László (középen), Pannával együtt köszöntött az emlékháznál

val folytatódott. Az emlékház előtt megjelentek *Andras János* fő községi elnöke, aki szombathelyi otthona felé a megemlékezés.

Szombathelyi *Andras János* elnöke az emlékház fontosságát emelte ki. Felhívta a lakosokat, hogy vegyék részt a megemlékezésben, amikor megemlékeznek egy nagy klasszikus, az egyházban Berzsényi? Többek között emlékezni? – és válaszolt is rá.

– Berzsényi egyetemes az emlékház köréje, a klasszikus harmonia megemlékezése, Berzsényi költői világ az emlékház.

köszönet, az idősebb szombathelyi költője. Mit kezdünk, hogy tudunk jól emlékezni az emlékház? Ahogy azt a helyi lakosok, az emlékház a nagy klasszikus, az emlékház köréje, a klasszikus harmonia megemlékezése, Berzsényi költői világ az emlékház.

Szécsény város Nógrád megyében, a Szécsényi járás központja. 1962-től hozzá tartozik Pösténypuszta, 1963-tól Benczúrfalva is



Új képeslap jelent meg Szécsényről, pontosabban Pösténypuszta településrész római katolikus templomáról, ami 1862-ben épült és titulusa Szűz Mária. Értékét növeli, hogy a faluról és templomáról ezidáig képeslap nem jelent meg. A képeslapot Juhász László salgótarjáni gyűjtő készítette. Szécsényi Múzeumbaráti Kör fénykép *Galcsik Zsolt*

Marosfalvi Antal festőművész „Szent Márton a nyúllal” c. festménye Szombathelyen, a Szőlősi templomban található, melyről



a Rumi Rajki Műpártoló Kör (Szombathely) a Punger nyomdában készített képeslevelezőlapot, s ugyanezen ábrázolással a MABEOSZ szombathelyi bázisának vezetője személyes bélyeget is készített.

Magyar szecessziós építészet képeslapokon címmel Steiner Józsefné (Nagyatád) gyűjteményéből május 12-től július 2-ig Szegeden, a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár Csillagtéri fiókkönyvtárában volt kiállítás



Marosfalvi Antal festőművész úr Szöllösi templomban lévő festménye: Szent Mártont püspöki ruhában ábrázolja pásztorbottal. Köpenye alatt egy nyúl bújik meg. A nyúlról Sulpicius Severus (360-425) történetíró legendájában ír, miszerint vidám beszélgetéssel haladtak a szerzetesek, mikor egy kutyák elől menekülő nyúl futott feléjük, s a szerzetesek legnagyobb megrökönyödésére Márton hosszú csuhája alatt keresett menedéket. Márton a kutyákat megfedte: „Nem szégyellitek magatok? Ennyi erős kutya, és egy gyöngye nyulat kergettek?” A kutyák erre föl megszágyenülve elsomfordáltak.

Attribútumként jelenik meg a köpeny és a nyúl. Szimbólumként jelentős szerepet tölt be a köpeny és nyúl. A köpeny a védelem, a segítségnyújtás szimbóluma. Az átlényegülés szimbóluma és védő eszköze- beburkolással, rejtéssel, rejtőzéssel, mássá válással, illetve változtatással – azzá, amit a köpeny és a palást hirdet.

A nyúl védelemre szoruló élőlény szimbóluma. A keresztény szimbolikában a védtelen nyúl annak a kereszténynek a szimbóluma, aki az ördög elől Krisztushoz menekül, s belé helyezi megváltásának reményét. *Imrik Zsófia*, Pannon szentek és boldogok c. szakdolgozatából

A Kaposvári Takáts Gyula Megyei és városi Könyvtár a szecesszió

világnapjára a könyvtár előadótermében Steiner Józsefné nagyatádi gyűjtő gyűjteményéből kiállítást rendezett, melyen a történelmi Magyarország legszebb szecessziós építészetének középületeit, lakóházait, egyházi építményei kerültek bemutatásra. A gyűjtő hozzájárulásával az internetes honlapon közzé tették, hogy sokan láthassák.

A virtuális kiállítás teljes anyaga a könyvtár <http://www.mvkkvar.hu/kiallitas/magyarszecessziosepuletek/index.html> honlapján megtalálható, melyekből néhányat bemutatunk:

MAGYAR SZECESSZIÓS ÉPÍTÉSZEK



VÁROSHÁZA SZEKSZÁRD

Az emeletes városháza 1842-46-ban épült klasszicista stílusban. 1908-ban az épületet bővítették, átalakították, még pedig a homlokzatot a - németes Jugendstil elemeit felhasználva - szecessziós stílusban. A térre néző homlokzat középrizalitjának földszintjén kocsithajtó, a törtvonalú oromzatban a város címere, a szélső tengelyek fölött kupolatetős tornyocskák látszanak

Vendéglátás épületei CIFRA PALOTA vagy TULIPÁNOS HÁZ TATABÁNYA



A szecessziós külsejű épület - volt Bányászti Kaszinó - különböző alakú ablakai körül magyaros, tulipános motívumú díszítések láthatók, innen az épület tulipános jelzője. 1945 után különböző társadalmi és politikai szervezetek működtek az épületben. Később a Népház színjátszásával a kultúra kapott benne helyet. Végül 1967-ben a Tatabányai Szénbányák Vízdúsító és Ásványelőkészítő Fővállalkozása költözött a szép tulipános házba. Jelenleg kihasználatlanul, magántulajdonban áll. A város önkormányzata mindent megpróbál, hogy a városnak visszaszerezze az épületet.

Egyházi építmények

ÚJ ZSINAGÓGA SZEGED

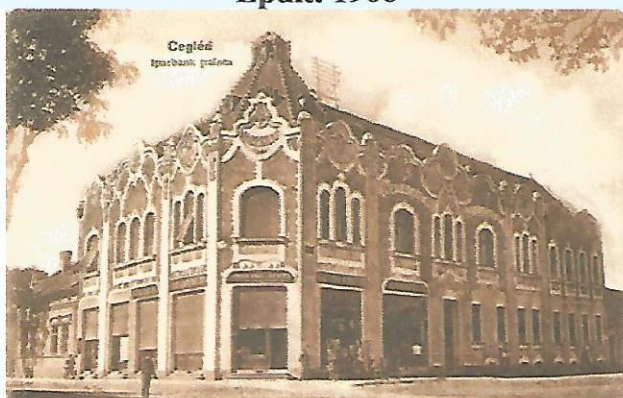


A centrális alaprajzú épület központi eleme a gazdagon díszített kettős kupola. Az eklektikában dúskáló épület a bizánci, román és gótika jellemzőit viseli magán, nem is beszélve a mór- hatásról. Mégis az összbenyomás szecessziós, talán Róth Miksa vitrázsai, a kovácsoltvas munkák vagy a lírai vonaljátékú díszítő elemek miatt.

IPARBANK

Ma: KOSSUTH MÚZEUM
CEGLÉD

Tervező: ifj. Nagy István
Épült: 1906



A Ceglédi Iparbank a kor igényességét tükröző, egyemeletes épület, amely 1936-tól múzeumként funkcionál. A földszint, a kapu kivételével dísztelen, de az emeleti rész, az ablakok felett az egész attikán végighullámzó vakolt elemek egyértelműen a magyar szecesszió jellemzői.

BERZSENYI KASTÉLY KEMENESSÖMJÉN

Tervező: ismeretlen
Épült: 1905



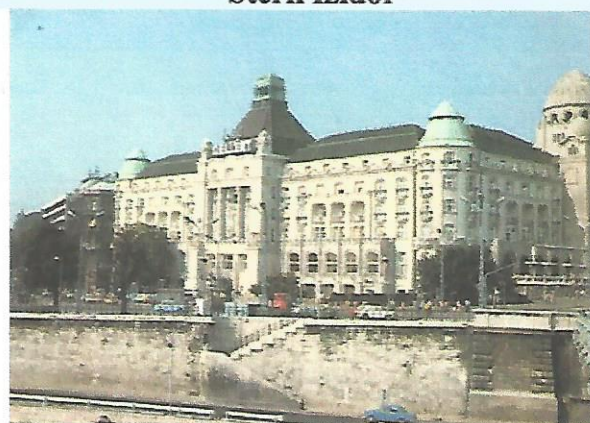
A szecessziós kastélyt a Berzsenyi család leszármazottja, Berzsenyi Jenő tiszti főorvos

építtette. Később vállalati üdülővé alakították, jelenleg nem használja senki sem. Nagyon változatos épület, szinte minden falsíkon és szintenként is változnak az ablakformák. Az emeleti ablakok alatt virágmotívumos stukkódíszek láthatók. A félhenger formájú sarok fölött sisaktorony, a tetőn huszártorony látható. Szép a virágokkal ékesített kovácsoltvas kapu.

A szecessziós kastélyt a Berzsenyi család leszármazottja, Berzsenyi Jenő tiszti főorvos építtette. Később vállalati üdülővé alakították, jelenleg nem használja senki sem. Nagyon változatos épület, szinte minden falsíkon és szintenként is változnak az ablakformák. Az emeleti ablakok alatt virágmotívumos stukkódíszek láthatók. A félhenger formájú sarok fölött sisaktorony, a tetőn huszártorony látható. Szép a virágokkal ékesített kovácsoltvas kapu.

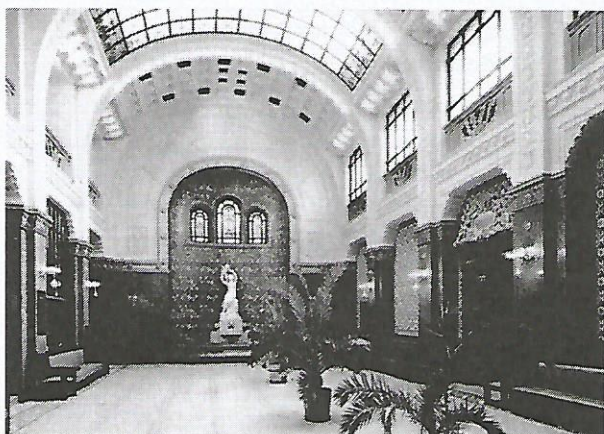
Fürdők és szállodák GELLÉRT SZÁLLÓ és GYÓGYFÜRDŐ BUDAPEST

Tervező: Hegedüs Ármin, Sebestyén Artúr és
Stern Izidor

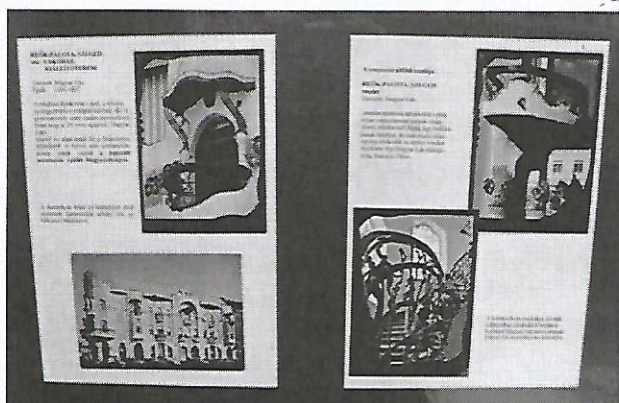


A Gellért szállodát 1918-ban nyitották meg, a hullámfürdő 1927-ben készült el. A főbejárat, a sarkok és a fürdőbejárat fölötti hatalmas, keleties kupoláival, mozgalmas homlokzatával már a pesti oldalról is szembetűnik. A neobarokkal keveredő késő szecessziós épület egész felületét népi ihletésű, a Wiener Werkstätte hatását tükröző, geometrizáló virágmotívumok díszítik. Az erkélykorlátok szívekből,

tulipánokból és galambokból álló
kovácsoltvas munkáin is ezt a hatást
láthatjuk



A gyógyfürdő előcsarnoka.
A fürdő 74 méter hosszú, színes üvegtetővel
fedett előcsarnoka a római kori fürdők
hangulatát idézi. Az épület teljes belső
felületét Zsolnay majolikaburkolat borítja



Hernádkak 1664 **Iakosú község Borsod-Abaúj- Zemplén megyében**

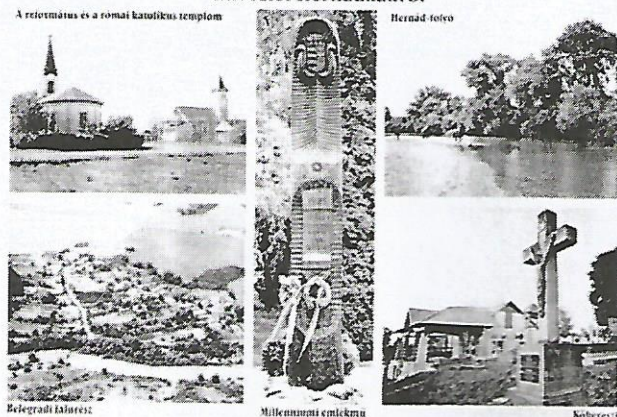
A környék már a honfoglalás előtt is lakott
volt, a magyarok pedig már a honfoglaláskor
megtelepedtek itt. A tatárjárás során
elpusztult, de 1302-ben már zárdája is állt. A
zárdá romjai ma is láthatóak.

A török hódoltság idején a falu ismét
elpusztult. 1750-ben földesura cseheket
telepített be. 1950-ig a település
Gesztelyhez tartozott, rövid önállósága
után Hernádnémetihez került, 1990 óta ismét
önálló. Református temploma 1938-ban épült,
2002-be felújították. Római katolikus temploma
2001-ben épült.

Hajdu János polgármester szerint „itt egészen
más értékrend uralkodik, itt még van jó levegő,
madárfüttyös reggel, itt még van tücsökciripelés
a nyári estéken, itt még tudjuk, mitől piros a
paradicsom (nem a vegyszerektől!), itt még
érezheti mindenki, milyen egy szabad tűzön főtt
étel. Az itt élők még tudják, milyen a csend. Hát
ilyen a mi falunk”...

Az önkormányzat 6 féle képes-levelezőlapot
adott ki a településről. A lapok címzésoldalán
„HERNÁDLAK”, a fotós neve és a kiadó –
önkormányzat neve 2015 olvasható.

Üdvözlét Hernádkakról



1. a képen is látható egy színnyomású – 5
kisképes lap
2. „Patkós” 4 képes színes lap – lovak-
lovakok a Hernád folyó mellett
3. színes, egyképes lap „kereszt”
4. Színes pipacsos mezőn – 3 kisképpel
templom, millenniumi emlékmű, lovak
a Hernád partján
5. „I love” felirattal 1 képes, egyszínű
fekete
6. Kereszt álló – színes 3 kisképpel

A lapok iránt érdeklődni

: hernadkak@hernadkak.hu a képeslapok
csomagban (6db) 600 ft plusz posta költség
válaszborítékkal felbélyegezve. Külön-
külön - egy - képeslap ára 150 ft.

A Pécsi Ciszterci Nevelési Központ
Kollégiuma Ifjúsági Galériájába 2016.
március 7-31 között Steiner Józsefné
nagyatádi gyűjtő „**IV. Béla és családja**”
címmel összeállított képeslevelezőlap
kiállítás került bemutatásra.

Felelős kiadó: Kőszegfalviné Pajor Klára elnök
MKL

9700 Szombathely, Pf. 233. mobil: 20/2865806

email: pajor.klara@gmail.com

honlap: www.kepeslapgyujto.hu